

"Kanadai Magyar Ujság"
 egyetemes a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
 Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb, vezető magyar hetilapja amely mindenkor észrevétlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarok érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kívülről minden befolyásunktól szárazni.
 Előfizetési díj egy évre: \$3.00. Az Okozásba és külföldre egy évre \$4.00 Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD
 BRIDGEVILLE
 CALEDONIA
 CHIPPAWA
 CROFTLAND
 FRED CITY
 FORT BRIB
 FORT WILLIAM
 GALT
 GUELPH
 HAMILTON
 KITCHENER
 MONTREAL
 NEW WATERSFORD
 NUNAVATA FALLS
 OLAWA
 OTTAWA
 PORT COLBORNE
 PORT ROBINSON
 QUEBEC
 ST. CATHARINES
 SPRING HILLS
 SUDBURY
 SYDNEY
 TORONTO
 WILLOW
 WINDSOR

Kelet-

és

Nyugat

Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEKEVAB
 CANA
 CALGARY
 COALHURST
 EDMONTON
 ESTEVAN
 HALLOW
 KAPOREVAR
 LEAK
 LETHBRIDGE
 NORBURY
 OTTAWA
 PLUNKETT
 RAYMOND
 REGINA
 SASKATOON
 SASKONHILL
 SERRALON
 SZT. LASZLO
 SZERZELFYFOLD
 SÚNAS
 TABER
 VANCOUVER
 WAKAW
 WYBURN
 WYTHWOOD
 YORKTON

"Canadian Hungarian News"
 Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
 An Independent Weekly Published in the Magyar Language, Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
 Editorial Offices and Printing Plant
 375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
 Yearly Subscription \$3.00, Foreign Countries \$4.00

VOL. IX. EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA. 1932. JANUAR 21. CSÜTÖRTÖK

No. 3 SZAM

THE TRUE STORY ABOUT HUNGARY

A FITTING REPLY TO THE ACCUSATIONS OF THE "MANCHESTER GUARDIAN" AND "THE GLOBE", TORONTO

by A HUNGARIAN

Reprinted from the Editorial Page of the "The Winnipeg Evening Tribune" January 16, 1932, one of the great Southern Newspapers, serving the Canadian public from Coast to Coast

There has recently been considerable comment on the situation in Hungary, a small country at the present, which, however, holds the balance in the whole Central European problem.

Hungary's strong-handed government has been lately called a "dictatorship", which assertion is no more true than to say that Canada is under dictatorship. Hungary, as a constitutional monarchy, is strictly governed by parliamentary rules, and, therefore, any chance for establishing a dictatorship is futile.

Nobody denies that Hungary is in a very difficult and deplorable financial and economical condition, but it is, nevertheless, either gross ignorance or malicious supposition to believe that the suffering of the people was caused by that which certain Budapest correspondents called dictatorship.

There are also complaints of an artificially swollen bureaucracy, but those who are familiar with the circumstances, are aware of the fact that most of these officials were exiles from the so-called Hungarian States, these fugitives came in by the thousands to mutilated Hungary, and the government could not let them starve, so they had to be either given employment or the state had to insure a living for them in the form of small pensions.

Stating that one-tenth of the total population of 8,000,000, roughly speaking, is in state service, is more than exaggeration, as the number of the actual state employees, including 1,780 army officers, is 77,452, while the number of pensioned officials, including widows, is 49,611, and orphans 6,085, a total of 133,148, according to the figures of experts of the League of Nations delegated to supervise the state expenditures of the Hungarian government in October, 1931.

Yes, Hungary has four universities, but it is an entirely new view that a government should be censured for promoting learning. And, if the standard of education is so very low as certain correspondents thought it wise to state, it is hard to understand why many professionals, doctors, for instance, with ten to 15 years of practice, flock from foreign countries in considerable numbers to attend the postgraduate course in these supposedly lowstanding Hungarian universities.

Another bogey of these correspondents is the so-called secret army, besides the regular standing army of 35,000 men, permitted by the Treaty of Trianon. It is hardly believable, that the Allied Powers would stand for such a breach of the treaty, and that their representatives in Hungary would not see the facts. But these correspondents do not even seem to like the idea that Hungary is giving the youth of the country a healthy physical training, and in this they see ghosts.

The most fascinatingly mischievous supposition of certain correspondents is linking newlybuilt churches with clerical and military "reaction." Certain radical elements, of course, see a great danger to their teachings in the spreading of religion and building of churches. But fortunately the overwhelming majority in Hungary is religious, and does not want to participate in radical and Bolshevistic activities, especially as these were put in actual practice for 133 days—failing shamefully.

There are people who would like to see the debt system installed for the unemployed, but the government, naturally, having no funds, as the country's richest provinces were looted, at the same time does its best to relieve the suffering of the unemployed and only lately 6,000,000 pengos were allotted for the relief of the unem-

ployed members of the Labor unions alone. Besides these relief schemes, there are standing social organizations working steadily to relieve the sufferings of the unemployed, distributing considerable sums and goods. As to the slums, they may be found in every large city of the world and it is comprehensible, that Budapest, a city with a population of over 1,000,000, has them.

Még egy fél évig nem fizet Európa

A január 25.-én a svájci Lausanne városában összeülő nemzetközi adósságsági konferencia előszekelőt máris rebesztik, hogy Németország és utána az összes eladósodott európai állam még egy fél éves moratóriumot, azaz halasztást kér külföldi kötelezettségeinek teljesítésére. Az újabb fejlemények magyarázatul az Egyesült Államok legfőbb törvényhozó testületének, a washingtoni szenátusnak azon makacs elhatározását látják, mely kerek megtagadja a hadiadósságok elengedését. Németország ugyan még mindig ragaszkodik ahhoz, hogy tovább ne fizessen jóvátételt, a külföldi adósságok törlesztéséért azonban hajlandóan mutatkozik évi 125 millió dollár kifizetésére, azonban csak az egy és fél éves moratórium lejártá után.

Ugyancsak a január 14-ikéről keltezt római kábeltáviratok a következő szöveget jelentették: "Bethlen István, Magyarország volt miniszterelnöke ma Romába érkezett azzal a céllal, hogy Magyarország részére Olaszország támogatását megszerezze külföldi fizetési kötelezettségeinek elhalasztására, illetőleg bizonyos könnyítések biztosítására."

LEESETT A SZÁNROL ÉS SZÖRNYETHALT

Kelvinton saskatchewan-i teleptől mintegy 30 mérföldnyire William Jamieson fiatal gazda leest egy fuvar fáról és oly szerencsétlenül ütődött feje a szán-rudjába, hogy nyaka eltört és a szerencsétlen farmer azonnal kiszenvedett. Testvére csak hosszas keresés után, más nap talált rá egy hófúvásban, amikor az alig 23 éves férfi teste már kővé fagyott.

UJABB SEGÉLYT KÉR SASK.

Saskatchewan farmertársadalmi és Association of Rural Municipalities szervezete közben járásával arra kérte a tartományi kormányt, hogy a szükséges segélyező bizottság terítse meg a tönkrement farmerek és családtagjainak esetleges kórházi költségeit is. Együttal pedig minden összeköttetésüket megmozgatta azt szeretnék elérni, hogy a gazdákat 1932 folyamán is jutalmazza meg végzett munkájuk után s ha a buhélenként öt centes segély ezentul nem lenne keresztülvihető, legalább a bevett holladok arányában, részesítsék jutalomban az arra szorulókat.

RENDELJE MEG LAPUNKAT A KATHOLIKUS "GRSZEM" VAGY A REFORMATUS "FIGYELŐ" HAVI FOLYOIRATOKKAL EGYÜTT \$4.00 HELYETT \$3.25 KEZDEZMÉNYES ELFIZETÉSŰ DÍJ BEKÜLDÉSE ELLENÉVEL!

Quebec leszavazta a St. Lawrence kimélyítését

"AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK BEAVATKOZÁSA HALALOS DÖFEST ADHAT KANADA ÖNALLÓSÁGÁNAK" — MONDTAK FRANCIA-KANADA ÓVATOS POLITIKUSAI

Mint váratlan hullócsillag esett a kanadai közélet porondjára a quebeci tartományi képviselőház legújabb határozata, mely elvből helyteleníti az ottawai kormányt azon diplomáciai lépésért, mely a St. Lawrence folyam és csatornahálózat kimélyítésének kérdését az Egyesült Államok hathatós segítségével óhajtja létrehozni. Annál figyelemreméltóbb a quebeci törvényhozó testület határozata, mert hiszen éppen ez a keletkanadai tartomány élvezné a legtöbb jóvedelmet a nagy hajóút megnyitása révén s noha a tengeri hajók ezentul nem Montrealban kötnek ki gabonarakodás céljából, hanem egészen Port Arthur, illetőleg Fort William kikötőik feljőhetnek az átvonuló forgalom révén Montreal és Quebec kikötők mégis tetemes üzlet lebonyolítását remélhetik, különösen miután sok millió bushel kanadai búzát fog nak majd a St. Lawrence-csatorna felhasználásával kihalozni, melyet eddig az amerikai kikötők felé irányítottak Buffalo keresztlé.

Nemzeti szempontból mindenesetre óriási szolgálatokat tettek már Francia-Kanada államférfiai az elmúlt 50 év folyamán és nagyrészt nekik köszönhető, hogy az ország függetlenségét mindenesek külső behatás ellenére meg tudta tartani. Ugyanakkor azonban, amikor kimondták, hogy politikai okokból kifolyólag nem tartják időszerűnek a St. Lawrence-csatorna befejlesztési munkálatainak mihamarabb kiindulását, elégedettek lehetnek, hogy tízezrek munkakalmáról mentek meg — elutasító ítéletet. Már pedig ugyszólván egész Keletkanada munkásságában az tartja meg a lelket, hogy a közeljövőben megkezdik a St. Lawrence-csatorna kiépítését és ezáltal évekig kenyérhez jutna minden ember Ontarióban és Quebecben egyaránt.

Meghalt az elgázolt magyar

Legújabb hírek rovatumkban hettelek, ezúttal számot adunk arról, hogy Kovács János honfitársunk, aki kártyaszonnyal az ontariói Fort William és Scott közötti múton dolgozott, oly szerencsétlenül esett le a munkásokkal szállító teherautóról, hogy az utána következő gépkocsi keresztül hajtott rajta. Noha azonnal beállították a fort-william-i General kórházba, az orvosi tudomány minden erőfeszítése sem tudta megmenteni az életnek.

Erdeklődésünkre, kezelőorvos, Dr. R.C. Bull részletesen közölte a katasztrófa lejáratait, ami pontosan meggyezik előbbi cikkünk lényegével. Dr. Bull szerint a kiküldött hivatalos bizottság megállapította, hogy a szerencsétlenül járt Kovács vigyázatlansága okozta a katasztrófát és sem az első, sem pedig a második teherautó vezetőjét nem lehet a halálos kimenetelű balesetért felelősségre vonni. Azt is megtudtuk Dr. Bull táviratából, hogy Kovács a bal veseteljes-összezsúdosása, illetőleg az ennek következtében fellépő belső elvérzés következtében halt meg a kórházban.

EGYESITIK A PRÉRITARTOMÁNYOK KORMÁNYAIT?

KÉPVISELETET KAPNA NYUGATKANADA MAGYARSÁGA A PARLAMENTBEN IS — BRACKEN MANITOBA MINISZTER ELNÖK NAGYSZABÁSÚ ATSZERVEZÉSSEL AKARJA LE-SZORITANI AZ ÁLLAMKÖLTSÉGEKET

Az elmúlt napokban olyan nagy horderejű terv foglalkoztatja a három prérítartományi politikusait és közvéleményét, amire Saskatchewan és Alberta területének tartományokká való kikiáltása óta nem volt példa Nyugatkanada közigazgatási történetében. Nem kisebb problémáról van szó, mint hogy Manitoba, Saskatchewan és Alberta tartományokként egy központi kormányzati szerv és egy központi képviselőtestület által való igazgatása révén sokmillió dollár takarítsanak meg a prérít tönkrement adófizetői számára.

A messze jövőbe látó terv k-

maszasi farmerének s a gazdasági munkások, valamint a bányászok és szakiparosok egyaránt képviselhetnének magukat a törvényhozó testületben megválasztottként. Olyan óriási változás jelentene a jelenlegi parlamenti szervezettel szemben a Bracken-féle politikai és közigazgatási reform keresztülvétele, hogy ennek üdvös hatása kétségtelenül kiterjedne egész Kanadára. Emellett nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a keletkanadai ipari érdekeltségeket képviselő óriási politikai befolyást a nyugati farmerek és általában a dolgozók részére sokkal kedvezőbb képviselhetné a központi préri-kormány és képviselőház, mint arról a jelen helyzetben még csak gondolni is lehetne.

Mi sem természetesebb, hogy Bracken manitobai miniszterelnök tervezte óriási felütését, mi több egyes képviselők körében egyesenes felháborodást keltett. Hogyisne, hiszen a Bracken-féle terv értelmében a három tartomány választókörleteinek s ennek értelmében a képviselőknek a számát kerekén a felére csökkentenék. Közel száz honatya vesztene el tehát állását és biztos jóvedelmét, amire a jelen körülmények között biztosan számíthat s nem is kell magát túlságosan megerőltetnie érte. Bármilyen kézzelfogható ellenérvet hoznak is fel az új terv ellen, kétségkívül kenyérkedés rejtezik a legtöbb kapálódzás mögött.

A mostani beosztás szerint Manitobában 55, Saskatchewanban és Albertában egyenként 63 az összesen 181 a választókörletek és a képviselők száma. Már most ha ezeket a felére csökkentenék és ugyanakkor a nemzetiségeknek és a munkásságnak is megadnák a régóta sóvárgott képviseletet a törvényhozásban: egyszerre két legyet is üthetnének a nagyvonalú politikai reform következtében. Ugyanis nemcsak felére apasztanák a tartományi kiadásokat, hanem egyúttal nagyobb megelégedésre számíthatna a prérítartományok népe és kormányzata egyaránt. Az érdekes terv, mely összevonná a három prérítartomány miniszteriumait is, bizonyára sokszor fogunk még találkozni a nyugati politikai életben, ha egyelőre el is gáncsolják az állásukat féltő honatyák.

NEM EGYEZTEK MEG A BANYÁSZOK MUNKA-ADÓIKKAL

A drumbelleri Alberta Block Coal Company, mint értesülünk nem tudott megállapodni a bányászokkal azt illetőleg, hogy a válságra való tekintettel kooperatív alapon folytassák a szénttermelést. A bányavezetőség terve az lett volna, hogy egy dollár fizetnének egy-egy kibányászott tonna szénért, melytől viszont két dollárért értékesítettek volna Ontarióban és British Columbia partvidéki városaiban. A szén árához természetesen még hozzászámították volna a vasuti szállítási költségeket, azonban a tonnáknint egy dollárnyi összegből kellett volna a bányavállalatnak a fenn tartással járó összes költségeket fedezni. A vállalat felváltva foglalkoztatta volna a bányászok legnagyobb részét, kik így hatóságai ellátásra vannak utaltak.

GYILKOSSÁGGAL VADOLJAK A BARVASI MAGYART

LAPUNK TUDOSÍTOJA MEGLATOGATTA SPON MIHALYT A BORTONBEN — RAGASZKODIK EREDETI VALLOMÁSÁHOZ A SZERENCSETLEN FIATAL FARMER

Február 2-án megkezdődik Yorktonban az az igazalmas bírósági tárgyalás, melynek során egy utkanadai fiatal magyar farmer, a 24 éves Spon Mihály életéről döntenek az igazság földi bírái. A sajnálatos ügy Saltceatsban tartott előzetes tárgyalásról teljes drámai részletességgel beszámolt a "Kanadai Magyar Ujság". Azóta tulajdonképpen lényegesebb változás nem történt Spon ügyében s a döntő tárgyalásig lehetetlenség volna az eshetőségeket még csak a közelről is vizálni. Spon Mihály jelenleg a regionál tartományi börtönben tölti szomorú napjait vizsgálati fogdában s a lapunk által hozzájutott angol jókai regényekben van egyetlen vizsgálatára.

Lapunk yorktoni tudósítója, a régimódi Konyha Ferenc közlegyző személyesen meglátogatta a gyilkossággal vádolt fiatal gazdát a börtönben. Spon Mihály tudósítók előtt is hangzottatta ártatlanságát és megismételte eredeti vallomását, mely szerint Malcolm MacDonald, az ő megkötője jóbarátja és szomszédja tartotta kezében a fegyvert, amikor a végzetes lövés eldördült azon a szomorú december 18-ik éjtelén.

A szakértők véleménye a jelek szerint teljesen kizárja annak még a gondolatát is, hogy MacDonald kez-

HARC A SZÁRAZSÁG ELLEN

Regnálóban teljes egy hétig táncszokott Weir birodalmi földművelésügyi miniszter az állami kísérleti gazdaságok vezetőivel, hogy a kiszáradt területek farmerjel érdekében szükséges intézkedéseket megbeszéljék. Mint értesülünk, a szakemberek egyhangú véleménye értelmében a legmesszebbmenően ajánlják az úgynevezett "strip farming" bevezetését, ami abból áll, hogy a lehetőleg kicsire szabott gabonaterületek közé sávokban lucernát, lőherét, általában pedig szálas zöldtakarmányt vessenek és ezáltal akadályozzák meg a termés kifuvást száraz éghajlat esetére.

A birodalmi és tartományi kormányok roppant mennyiségű takarmánymagot osztottak ki már eddig is — és a lehető

LEGUJABB HIREK

LEEGETT EGY "MAGYAR FALU" a Grand River Brantford melletti egyik kanyarulatánál. Az egyidőben amerikai, jelenleg hat kanadai magyar család által művelt hatalmas Bow Park farm négy nagy épületet pusztította el a villámcsapás vagy rövidzárlat következtében kiűtött tűz és miután a brantfordi tűzoltók nem tudtak idejében átvérgetni a társasokban, a farmmunkások minden erejüket megfeszítve sem tudták megfékezni a 20,000 dollár kárt okozó veszedelmet.

NYUGATI SZENET VÁSÁROL KELET, amint az állami támogatást tonnáknént \$3.97-re emelik a jelenlegi \$2.22-ról. Remélhetőleg Alberta bányászainak nagy részét el tudják látni a főleg Ontarióból várt rendelések munkával. Erre annál nagyobb az esélyesség, miután a kanadai dollár magas árfolyama miatt az amerikai szén iránti kereslet igen mecsappant, természetesen a kanadai szénttermelés javára.

ÖT BANDITA ÖTEZER DOLLÁRT rabolt el Torontóban múlt vasárnap reggel a Canada Bread kenyérgyárának pénztárából. A mindenre elszánt betörők a revolverrel falhoz szeggett alkalmazottak jelenlétében feszítették fel a páncélszekrényeket, majd miután azok tartalmát kiürítették, a munkásokat az acélfalu helyiségbe kényszerítve eltorlaszolták a kijáratot és automobilon elrobogtak.

TOBB MINT KETSZAZ SZAKMUNKÁST bocsátott el a múlt héten a Canadian National Railways, egyúttal három hétre és heti öt napra redukálván a havi munkaidőt. Miután az állami vasutvállalat tartozik a meghatározott díjért, attól félnék, hogy magánkézben egyesítik a két vasutársaság vonalait és akkorra még több elbocsátás várható.

HARMINCEZER ARANYDOLLÁRT, és rengeteg papírpénzt találtak 18 gyanús utas megmotozásakor a constanzai kikötőben az oláh vámőrök. Egy gyönyörű kénmű vezetője alatt álló társaság állítólag a szovjet titkos szolgálatban állott és nagyarányú munkaprogrammal érkezett Rumániába. Ugyancsak január 16-án két román cirkáló főtartóztatta az "Erian" nevű svéd gőzöst a Fekete tengeren és elkobozta a rakományt képező hadifegyvereket és muníciót, amit Oroszország rendelkezésre Odeszába akartak vinni.

MAGYAR FOGLYOK LEPTEK el az ontariói Sault Ste. Marie környékét, ahol egészen tavasziasra fordult az idő. A Hamilton mellett Waterdownban virágzik a cseresznye, zöldelnek a bokrok és kihajtott a fű — allig egy hét hátra a rettenetes hóvihárok után, minek már nyoma sem maradt.